

1.2 Bilag om råvildtvenlig høst.

Høstdrab af rådyr.

April 2018

Strategier for nedbringelse af risiko for at rålam høstes/klippes i forbindelse med biomassehøst 2018 i Nørreådal.

Baggrund

I LIFE IP Landmanden som naturforvalter indgår et underprojekt kaldet fra Græs til gas II. Projektet har baggrund i, at græsning og høst på naturarealer med blødbund ikke længere indgår som en del af den almindelige landbrugsdrift. Det medfører, at enge gror til og levesteder for fugle, dyr og planter forsvinder.

For at sikre en form for naturpleje på disse arealer ønsker Naturstyrelsen at igangsætte og stimulere en udvikling af nyt maskinel, der kan fjerne biomasse på en skånsom måde fra blødbundsarealer. Aktiviteterne indebærer både høst af biomasse, transport af biomasse væk fra arealerne og frem til biogasanlæg. Målet er at starte processen, at gøre det til et forretningsområde for landmænd, entreprenører og biogasanlæg.

Siden 2014 har Naturstyrelsen med specialmaskiner gennemført høst af biomasse på enge, i alt på ca. 400 ha. Høsten er foregået i august og september, hvor rålam længe har fulgt med råen rundt på engene, og derfor er lammene ikke udsat for at blive klippet af høstmaskinen.

I 2018 skal der høstes i Nørreådal på ca. 105 ha fra den 25. juni og to - tre uger frem. Nørreåen har et meget lille fald, og de højeste vandstande i åen ses om sommeren frem til det tidlige efterår, når grødevæksten stuver vandet op og skaber oversvømmelser på enge. Disse særlige forhold giver udfordringer i forhold til at høste biomasse, og det er vurderingen, at høsten kan gennemføres ved at høste tidligere end de andre år i projektet.

Viden om vildtvenlig høst

Høsttidspunktet er afgørende i forhold til, om der er en risiko for høstdrab. Fra det øjeblik lammene sættes går der ca. 14 dage, hvor lammene trykker, når de i den periode jævnlige forlades af råen. I denne gemmeperiode er råen den eneste, der kan få lammene til at flytte sig fra deres skjulested. Fra midten af maj til midten af juni sættes langt hovedparten af lammene med en meget stor frekvens i dagene lige før og især i dagene lige efter den 1. juni.

Med en høststart den 25. juni er der en reel risiko for, at der ligger trykkende rålam på arealerne. Heldigvis er størsteparten af lammene mobile på det tidspunkt og følger råen, men sandsynligvis vil 10 - 15 % af årets produktion af lam vil være i risikogruppen (dvs. 0 - 14 dage gamle og trykkende) ved høstens start.

Konkrete undersøgelser af forekomst af rålam og afværgeforanstaltninger er foretaget i Nørreådal og offentliggjort i en rapport i 2015 (se referenceliste). Det fremgår bl.a. af rapporten, at

- 94 % af rålammene blev sat inden for de nærmeste 20 m fra busk, krat og hegn, vandhul, kanal eller å
- Anvendes afværgemidler, som flamingokasser eller sække på pæle placeres de bedst ca. 20 m fra kanten af de beskrevne elementer, så råen tør hente sit lam ud af engen
- Afværgemidlet kan kun forventes at virke 1 - 2 døgn, herefter kan der være risiko for tilvæning

Konklusionen i rapporten er, at man skal være særligt opmærksom på de 20 m risikozoner, og at det specielt er her, at der er brug for afværgeforanstaltninger og især ved landskabs-elementerne krat og hegn.

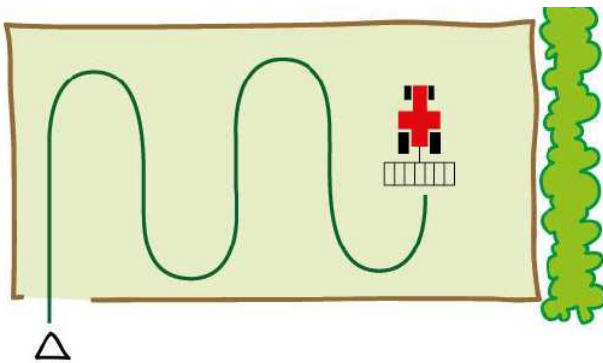
Fotograf: Carsten Riis Olesen
Danmarks Jægerforbund

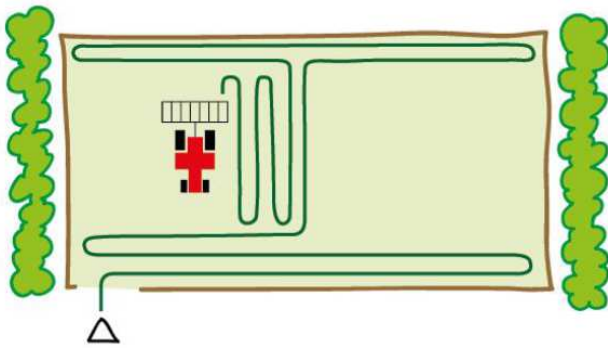
Fotograf: Carsten Riis Olesen
Danmarks Jægerforbund

I pjecen "Gode råd om vildtvenlig høst (NaturErhvervstyrelsen 2013) er der foruden opsætning af skræmmemidler bl.a. nævnt, at høstmønsteret kan bidrage til at give vildtet en flugtvej.

Støder marken op til et levende hegn eller skovbryn startes høsten på marken længst væk fra bevoksning:

Er der levende hegn eller skovbryn, der støder op mod hele marken startes høsten i midten af marken (efter slæt for foragre) og bevæger sig ud mod kanten:

Vildtafværgeforanstaltninger i forbindelse med årets biomassehøst i Nørreådal

Der tages kontakt til jagtlejere af de konkrete arealer, for at orientere om ovennævnte risiko for høstdrab på rålam og forsøge at inddrage jægerne i det præventive arbejde for at forhindre eller reducere høstdrab på rådyr.

Udgangspunktet er de ovennævnte anbefalinger til afværgeforanstaltninger:

- Flamingokasser, plaststrimler, tomme dåser, sække o.l. hængt på 2 m stokke med en indbyrdes afstand på ca. 50 m. Stokkene placeres ca. 30 m fra kanten af bevoksninger. Stokkene opsættes dagen før marken skal høstes. Råen bliver mistænksom og opskræmt med det resultat, at hun om natten flytter lammene fra marken til et mere sikkert sted.
- Der bliver behov for, at entreprenøren tilrettelægger sit arbejde med høsten, så det bliver muligt at inddrage jægerne i det præventive arbejde.
- Det vil i forbindelse med udbuddet af høstopgaven blive pålagt den vindende entreprenør, at høstmønstret tager udgangspunkt i ovennævnte anbefalinger fra NaturErhvervstyrelsen.

Der er i et samarbejde med Danmarks Jægerforbund, Aarhus Universitet og LMO ved at blive udviklet en ny metode til at forhindre vildtdrab ved græsslæt. Det drejer sig om anvendelse af en dronebåren termisk kortlægning og efterfølgende udsprøjtning af urin opsamlet fra (amerikansk) los. Det er de samme afværgemekanismer, som ved opsætning af stokke med flag o.l., der træder i kraft, når urinen spredes på høstarealer. Også ved denne metode skal det ske dagen før høst og med det resultat, at råen om natten flytter sine lam fra marken til et for hende mere sikkert sted. Metoden er endnu på forsøgsstadiet, men ses af samarbejdspartnerne til at have et stort potentiale, når der er udviklet et simpelt operationelt system (via app) til styring af drone og udlægning af rovdyr urin.

Udarbejdet af Ole Hyttel; Naturstyrelsen

Referenceliste:

Danmarks Jægerforbund, Natur & Landbrug Aps, LMO, Viborg Kommune og Aarhus Universitet 2015: *Vildtforvaltning i forbindelse med biomassehøst i ådale – Bedre forhold for vildtet og færre påkørsler.*

Danmarks Jægerforbund (AAU, LMO) 2017: *Høstdrab af rådyr- analyse af høstdrabsproblemets omfang i Danmark samt test af dronebåret losurin som afværgemetode.*

NaturErhvervstyrelsen (2013): *Gode råd om vildtvenlig høst. Til gavn for både landmand og dyr.*